

För kännedom: Transportstyrelsen

Transportstyrelsens GD 601 73 NORRKÖPING

Remissvar avseende *Ny föreskrift om avgifter 2025 (TSF 2024-48)*

1 Synpunkter

ThN önskar framhålla att det finns behov av (ytterligare) undantag från avgifter för historiska transportmedel. Det finns fortfarande kvar avgifter som borde avvecklas eller reduceras betydligt för rörligt kulturarv, t ex avgifter för utbildningsanordnare och examinatorer inom järnvägsområdet samt ett flertal avgifter inom fartygs- och luftfartygsområdena, ThN:s allmänna syn är att tillstånd och tillsyn för rörligt kulturarv bör vara anslags- och inte avgiftsfinansierat. Dessutom finns många regler liksom tillämpningar, tillkomna för att reglera registrering och användningen av moderna transportmedel, som utöver avgifterna får synnerligen negativa och kostnadsdrivande konsekvenser för äldre, av kulturarvsskäl bevarandevärda, transportmedel – jämför citatet från RAÄ rapport nedan. Äldre transportmedel används företrädesvis inte i vinstdrivande syfte såsom en reguljär verksamhet, utan snarare för kostnadstäckning i en ideell sådan.

Nätverket noterar att denna gång har remissen avseende Transportstyrelsens avgifter tillställts samtliga bransch- och riksorganisationer inom det rörliga kulturarvsområdet, vilket ThN framför sitt varma tack för. Dessutom noterar nätverket tack-samt att det denna gång är ett förslag till ny föreskrift – det blev allt svårare att följa med i de många ändringarna till den gamla föreskriften (2016:105).

Delar av föreskriftsförslaget knyter avgiftsundantaget till att specifika, på något sätt registrerade, fordon ska undantas från avgifter. Inom järnvägsområdet har Transportstyrelsen valt att i stället knyta undantagen till begreppet *museiorganisation* (TSFS 2016:105, 3 kap., 2 §), vilket kan vara ett sätt att hantera undantag, men som kan vara svårt att göra inom transportslag som har många enskilda bevarare, såsom vägfordon, båtar och flyg.

2 Bakgrund

Transporthistoriskt Nätverk (ThN) önskar avgiftslättnader i linje med det som Riksantikvarieämbetet föreslår i sin rapport *Det rörliga kulturarvet* (KU2017/00942/KL). Tyvärr har i budgetpropositionen för 2021 (Prop 2020/21:1, Utgiftsområde 17, punkt 10.3 sista stycket) regeringen meddelat att man anser att Riksdagens tillkännagivande, som resulterade i ovanstående rapport, nu är slutbehandlat. Detta görs utan att något förslag till hänsynslagstiftning för rörligt kulturarv lagts fram. ThN finner detta beklagligt, då det i RAÄ:s rapport framhålls att:

”Det finns därför ett behov av att i lag införa ett skydd för historiska transportmedel. Syftet med ett skydd i lag för historiska transportmedel bör vara att ge statliga och kommunala myndigheter stöd att kunna ta hänsyn till att historiska transportmedel fortsatt kan hållas rörliga samtidigt som äldre teknik och utförande så långt möjligt bibehålls.” (RAÄ rapport *Det rörliga kulturarvet* (KU2017/00942/KL), punkt 6.1, sid 44)

3 Presentation

Transporthistoriskt Nätverk, sektion inom ArbetSlivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam) och med signatur ThN, samlar (inklusive ArbetSam själv) 11 riksorganisationer inom det *rörliga kulturarvet*. Nätverket bildades 2013 och fick sitt namn 2014, men initierades genom en mötesserie som startade 2012. Organisationerna företräder ett antal områden inom det rörliga kulturarvet:

- Vägens kulturarv – 3 organisationer (motorfordon, åkerier respektive hästvagnar)
- Järnvägens och spårvägens kulturarv – 2 organisationer (museitåg på egen respektive annans, oftast statens, infrastruktur)
- Vattenvägarnas kulturarv – 3 organisationer (ång- och segelfartyg samt fritidsbåtar)
- Luftfartens kulturarv – 2 organisationer (luftfartyg, flygplan och helikoptrar)
- samt ”värdorganisationen” ArbetSam som samlar industrisamhällets kulturarv i stort.

Många av organisationerna är inriktade på kollektivt bevarande (i föreningsform) av kollektiva färdmedel, men andra har i stället inriktningen individuellt bevarande (enskilda personer) av individuella färdmedel. Dessa organisationer och deras individuella medlemmar (direktmedlemskap eller medlemskap via en förening tillhörande en riksorganisation) har det gemensamma att de ideellt verkar för att det rörliga kulturarvet inklusive dess tekniska dimension ska kunna såväl bevaras som användas och därmed visas upp som ett fungerande kulturarv i sin rätta kulturarvmiljö – på väg, på räls, till sjöss och i luften.

Transporthistoriskt Nätverk i siffror:

	Föreningar/museer	Medlemmar
Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd, ArbetSam	600 museer	167 000
Båthistoriska Riksförbundet, BHRF	20 föreningar	19 000
Veteranflyggruppen EAA Sverige	350 flygplan	950
Järnvägshistoriska Riksförbundet, JHRF	32 föreningar	14 500
Motorhistoriska Riksförbundet, MHRF	175 klubbar	99 700
Museibanornas Riksorganisation, MRO	30 föreningar	16 000
Svensk Flyghistorisk Förening, SFF	13 föreningar	4 700
Sveriges Segelfartygsförening, SSF	72 medlemsfartyg	14 500
Sveriges Ångbåtsförening, SÅF	300 ångbåtar	15 000
Vagnhistoriska Sällskapet, VHS	1 förening	500
Åkerihistoriska Sällskapet, ÅHS	1 förening	400
Total		353 700

På uppdrag av Transporthistoriskt Nätverk

Malin Erlfeldt

Sakkunnig inom kulturarvsfrågor, Motorhistoriska Riksförbundet, och samordnare i Transporthistoriskt nätverk